
BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
GRAD SARAJEVO
GRADSKA UPRAVA

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON OF SARAJEVO
CITY OF SARAJEVO
CITY ADMINISTRATION

***ANALIZA PRIVREDNIH KRETANJA NA PODRUČJU
GRADA SARAJEVA ZA PERIOD
2014. – 2016. GODINA***
(informativni materijal)

Predlagač: *Gradonačelnik*
Obrađivač: *Služba za lokalnu samoupravu
i razvoj grada*

Sarajevo, novembar 2017. Godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3; 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 33 443 300, +387 33 443 252; **Fax:** +387 33 208 341
e-mail: grad@sarajevo.ba; **web:** www.sarajevo.ba

EYOF 2019
Sarajevo & East Sarajevo

I. UVOD

Analiza privrednih kretanja na području Grada Sarajeva za period 2014 -2016 godina predviđena je za razmatranje Programom rada Gradskog vijeća Grada Sarajeva za mjesec novembar, 2017. godine.

Privredna komora Kantona Sarajevo završetkom svake poslovne godine, sačini Analizu poslovanja privrede Kantona Sarajevo. Analiza sadrži najznačajnije indikatore poslovanja uz osvrt na uslove i ambijent u kojima se poslovalo u predhodnoj godini.

Svi podaci, pokazatelji i informacije korištene u ovoj analizi preuzete su iz godišnjih publikacija Privredne komore Kantona Sarajevo, a potrebno je imati u vidu da svi prezentirani podaci i analize isključivo se odnose za područje Kantona Sarajevo, budući da se nisu vršile pojedinačne analize za općine na području Kantna Sarajevo kao i Grada Sarajeva.

U analizi privrednih kretanja na području Grada Sarajeva za period 2014 – 2016 godina, prezentiraćemo pojednična kretanja za svaku navedenu godinu, te komparativni odnos prethodne na takuću godinu tj. odnos privrednih kretanja 2014/2015, 2015/2016. godinu.

II OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA PRIVREDE KANTONA SARAJEVO ZA 2014. GODINU

Osnovni pokazatelj privrednih kretanja su bilanse pravnih lica na datom području, na temelju toga izvršene su analize i procjene privrednih kretanja. Na analiziranom području bilansu stanja predalo je 6.345 pravnih lica. Od toga 66,5% se odnosi na privredne subjekta. U nastavku ćemo dati tabelarni pregled pravnih lica segmentiranih po djelatnostima koje su predale završne obračune.

Djelatnost	2013	2014	Indeks 2014/2013
A – Poljoprivreda, lov i šumarstvo	51	50	98,0
B - Ribarstvo	1	1	100,0
C - Rudarstvo	15	13	86,7
D – Prerađivačka industrija	793	776	97,9
E – Snabdijevanje el.en.gasom i vodom	44	46	104,5
F - Građevinarstvo	356	355	99,7
G - Trgovina	2.317	2.314	99,9
H - Ugostiteljstvo	213	238	111,7
I – Prijevoz, skladištenje i veze	355	359	101,1
J – Finansijsko posredovanje	71	68	95,8
Privreda	4.216	4.220	100,1
K – Poslovanje nekretninama	1.653	1.758	106,4
L – Javna uprava i odbrana	2	2	100,0
M - Obrazovanje	77	83	107,8
N – Zdravstvena i socijalna zaštita	76	85	111,8
O – Ostale javne, društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	178	197	110,7
X – Pogrešno unesena djelatnost	3	0	0,0
Ukupno	6.205	6.345	102,3

Izvor: AFIP

Iz tabele je vidljivo da je za 2,3% više pravnih subjekat predalo završne obračune u odnaosu na 2013.godinu.

Navedeni subjekti ostvarili su u 2014. godini slijedeće poslovne rezultate:

Elementi	Ukupno Kanton 2014	Privreda KS 2014	Učešće privrede u KS	Indeks 2014/2013 Ukupno KS	Indeks 2014/2013 Privreda KS
Broj privrednih društava	6.345	4.220	66,5%	102,3	100,1
Ukupan prihod (mil.KM)	15.526	13.561	87,3%	106,2	106,6
Ukupni rashodi (mil.KM)	15.555	13.486	86,7%	106,0	105,7
Neto dobit za period (mil.KM)	574	420	73,2%	115,7	111,8
Gubitak za period (mil.KM)	599	342	57,1%	107,2	81,8
Akumulirana dobit (hilj KM)	20.941	14.648	69,9%	167,2	159,2
Akumulirani gubitak (hilj KM)	36.158	29.611	81,9%	87,5	100,2
Gubitak iznad visine kapitala (mil.KM)	1.012	621	61,4%	126,9	114,7
Prosječan br.zaposlenih	89.966	64.272	71,4%	99,7	98,0
Neto plaće i naknade (mil.KM)	915	636	69,5%	103,1	101,9

Izvor: AFIP

Iz tabelarnog prikaza poslovnih rezultata KS i prevrede KS uočavamo da je došlo do rasta poslovnih rezultata sa posebnim osvrtom na rast prihoda, od čega je 6,6 % porasta prihoda došlo direktno iz privrednog sektora. Također, uočavamo da su prihodi veći od razhoda za 0,9%.

Negativni trend je vidljiv u gubitcima koji prevazilaze kapital od 14%, kao i pad zaposlenosti od 2% u odnosu na 2013. godinu.

Nesumnjivo je da je ekonomska kriza iz 2009. godine, ostavila trajne posljedice i na poslovanje i poslni ambijent i u Kantonu Sarajevo, te je shodno tome neophodno da iznesemo osnovne finansijske pokazatelje privrede u KS u periodu 2009. -2014., kao i prosječne stope rasta za taj period:

Elementi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Pr. stopa rasta/pada 2009-2014
Broj privrednih društava	4.224	4.190	3.815	4.115	4.216	4.220	0,0%
Ukupan prihod (mil.KM)	12.058	12.415	12.847	11.910	12.716	13.561	2,4%
Ukupni rashodi (mil.KM)	11.873	12.358	12.793	11.992	12.755	13.486	2,6%
Neto dobit za period (mil.KM)	546	475	468	330	376	420	-5,1%
Gubitak za period (mil.KM)	407	459	388	409	418	342	-3,4%
Akumulirana dobit (mil.KM)	2.198	2.305	17	8	9	15	-99,7%
Akumulirani gubitak (mil.KM)	978	1.089	19	19	29	29	-70,4%
Gubitak iznad visine kapitala (mil.KM)	263	418	320	429	541	621	18,7%
Prosječan br.zaposlenih	77.990	76.002	73.279	64.935	65.598	64.272	-3,8%

Izvor: AFIP

Na osnovu tabelarnog prikaza uočavamo da je ekonomska kriza iz 2009 godine znatno uticala na poslovanje u KS, a posebno u pogledu broja privrednih društava. U 2009 godini broj privrednih društava koji su predali završne obračune iznosio je 4.224 dok je u 2011. godini došlo do znatnog smanjnja broja privrednih subjekata koji su predali završne obračune, njih 3.815. Na temelju toga zaključuje se da je uslijed efekata ekonomske krize došlo da gašenja izvjesnog broja privrednih subjekata. Također, iz tabele je vidljivo da je u 2014. godini došlo do rasta broja privrednih subjekata za 0,1 %, za četiri više, dok je u odnosu na 2009. godinu broj subjekata manji za 4. Na osnovu iznesenog zaključujemo da se privreda u KS lagano oparavlja od posljedica efekata ekonomske krize s aspekta broja privrednih subjekata.

INDIKATORI POSLOVANJA IZ BILANSE USPJEHA PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Prihodi

U kantonu Sarajevo u 2014 godini ostvaren je veći prihod za 6,2% posto u odnosu na 2013. godinu, dok je privreda u KS ostvarila prihod za 6,6 posto više u odnosu na 2013. godinu. Udio privrede u ukupnom prihodu KS iznosi 87, 3 %, sa najvećim učešćem djelatnosti trgovine (stopa 62,9%), koju slijedi prerađivačka industrija (stopa 12,4 %) itd..

Elementi	Kanton Sarajevo (ukupno)	Privreda Kantona Sarajevo	Osnovne privredne djelatnosti										Ostale djelatnosti
			Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdjevanje el.en.gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. i veze	Finansijsko posredovanje	
Br.firmi	6.345	4.220	50	1	13	776	46	355	2.314	238	359	68	2.125
Uk.prihod (mil.KM)	15.526,0	13.561,0	44,4	0,8	26,3	1.679,6	1.423,6	885,7	8.526,5	119,9	740,6	113,6	1.965,0
Učešće %		100,0	0,3	0,0	0,2	12,4	10,5	6,5	62,9	0,9	5,5	0,8	

Izvor: AFIP

Rashodi

Rashodi u KS su slično strukturirani kao i prihodi, obzirom da su u uzročno posljedičnim odnosima, što znači da najvići udio u rashodima ima privredna djelatnost 86,7%, i u odnosu na 2013. godinu rashodi su veći za 6%. Također, najveće učešće u rashodima privrede zazuzela je djelatnost trgovine (stopa 62,5%), koju slijedi prerađivačka industrija (stopa 12,1%) itd..

Tabela 24. Rashodi KS i privrede KS u 2014. godini

Elementi	Kanton Sarajevo (ukupno)	Privreda Kantona Sarajevo	Osnovne privredne djelatnosti										
			Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdjevanje el.en.gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. I veze	Finansijsko posredovanje	Ostale djelatnosti
Br.firmi	6.345	4.220	50	1	13	776	46	355	2.314	238	359	68	2.125
Uk.rashod (mil.KM)	15.555,3	13.486,5	45,1	0,8	32,5	1.625,9	1.454,8	868,2	8.430,2	121,4	795,5	112,1	2.068,8
Učešće %		100,0	0,3	0,0	0,2	12,1	10,8	6,4	62,5	0,9	5,9	0,8	

Izvor: AFIP

Neto dobit

U 2014. godini na području KS ostvarena je veća neto dobit u odnosu na 2013. godinu i to za 15,7%, od čega je privreda KS, u odnosu na 2013. godinu ostvarila veću neto dobit za 11,8%. Shodno visini prihoda, najveću neto dobit su ostvarili privredni subjekti iz oblasti trgovine, prerađivačk industrija, građevinarstva itd.

Tabela 25. Neto dobit KS i privrede KS u 2014. godini

Elementi	Kanton Sarajevo (ukupno)	Privreda Kantona Sarajevo	Osnovne privredne djelatnosti										
			Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdjevanje el.en.gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. I veze	Finansijsko posredovanje	Ostale djelatnosti
Br.firmi	6.345	4.220	50	1	13	776	46	355	2.314	238	359	68	2.125
Neto dobit (mil.KM)	573,8	420,4	1,4	0,0	1,0	103,8	4,5	45,0	211,5	12,0	31,5	9,7	153,4
Učešće %		100,0	0,3	0,0	0,2	24,7	1,1	10,7	50,3	2,9	7,5	2,3	

Izvor: AFIP

Gubitak

„Ukupni gubitak ostvaren u 2014. godini u Kantonu Sarajevo (gubitak u periodu) iznosio je 599,2 miliona KM i veći je za 40,5 miliona KM ili 7,2% u odnosu na 2013. godinu. Gubici ostvareni u privredi Kantona Sarajevo iznose 342,0 miliona KM i manji su za 75,8 miliona KM ili 18,2% u odnosu na 2013. godinu. Ostvareni gubici u KS po djelatnostima u 2014. godini (u milionima KM):

Elementi	Kanton Sarajevo (ukupno)	Privreda Kantona Sarajevo	Osnovne privredne djelatnosti										
			Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdijevanje el.en.,gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. i veze	Finansijsko posredovanje	Ostale djelatnosti
Br.firmi	6.345	4.220	50	1	13	776	46	355	2.314	238	359	68	2.125
Uk.gubitak (mil.KM)	599,2	342,0	2,0	0,0	7,2	50,3	35,7	14,7	114,3	13,4	87,9	16,5	257,2
Učešće %		100,0	0,6	0,0	2,1	14,7	10,4	4,3	33,4	3,9	25,7	4,8	

Izvor: AFIP

Najveće gubitke u privredi ostvarila je oblast trgovine sa učešćem od 33,4% ukupnih gubitaka ostvarenih u privredi Kantona Sarajevo, a slijedi saobraćaj, skladištenje i veze sa učešćem od 25,7%, prerađivačka industrija sa učešćem od 14,7%, snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom 10,4%, itd.

Pregled osnovnih indikatora poslovanja po djelatnostima u privredi KS za 2014. godinu dat je u prilogu:

Privredne djelatnosti	Prihodi	Rashodi	Neto dobit	Gubitak	Akumulirana dobit	Akumulirani gubitak	Gubitak iznad visine kapitala	Prosječan br.zaposlenih
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	0,3%	0,3%	0,3%	0,6%	0,0%	0,0%	0,2%	1,6%
Ribarstvo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Rudarstvo	0,2%	0,2%	0,2%	2,1%	0,0%	0,0%	0,5%	0,2%
Prerađivačka industrija	12,4%	12,1%	24,7%	14,7%	91,8%	79,7%	8,6%	19,1%
Snabdijevanje el.en.,gasom i vodom	10,5%	10,8%	1,1%	10,4%	0,0%	0,0%	16,1%	10,7%
Građevinarstvo	6,5%	6,4%	10,7%	4,3%	3,3%	0,0%	5,6%	10,1%
Trgovina	62,9%	62,5%	50,3%	33,4%	0,6%	15,0%	43,9%	38,7%
Ugostiteljstvo	0,9%	0,9%	2,9%	3,9%	0,0%	0,0%	6,1%	4,1%
Saobraćaj, skladištenje i veze	5,5%	5,9%	7,5%	25,7%	0,0%	0,0%	18,4%	14,7%
Finansijsko posredovanje	0,8%	0,8%	2,3%	4,8%	4,3%	5,3%	0,5%	0,8%
Privreda ukupno	100,0%	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: AFIP

EFIKASNOST POSLOVANJA

Efikasnost poslovanja privrede Kantona Sarajevo u 2014. godini može se sagledati na osnovu izvedenih rezultata poslovanja:

Tabela 29. Pokazatelji poslovanja privrede KS			
POKAZATELJI	Privreda Kantona Sarajevo		
	2013	2014	Indeks 2014/2013
Pokazatelji ekonomičnosti			
Koef.ekonomičnosti ukupnog poslovanja (prihodi/rashodi)	0,9970	1,0055	100,9
Neto dobit po radniku (KM)	5.729,37	6.540,29	114,2
Ostvareni gubitak po radniku (KM)	6.370,11	5.321,30	83,5
Pokazatelji rentabilnosti			
Odnos neto dobiti i stalnih sredstava	3,09%	3,46%	111,9
Pokazatelji finansijske stabilnosti i likvidnosti			
Učešće stalnih sredstava u poslovnim sredstvima	66,48%	65,44	98,4
Pokazatelji likvidnosti			
Koef.tekuće likvidnosti (tekuća sredstava/kratkoročne obaveze)	1,15	1,14	99,5
Koef.finansijske stabilnosti (stalna sredstva/kapital+dugoročne obaveze)	0,96	0,96	100,0
Drugi pokazatelji			
Akumulirana dobit po radniku (KM)	140,31	227,91	162,4

Izvor: AFIP

U Kantonu Sarajevo u 2014. godini ostvarena je ekonomičnost poslovanja sa koeficijentom 1 (1,0055), što je povoljnije u odnosu na godinu ranije (0,9970). Na temelju ovog pokazatelja uspješnosti poslovanja vidljivo je da privreda ostvaruje dobit. Sa aspekta radnika neto dobit povećana je za 14,2%, dok je istovremeno smanjen gubitak po radniku za 16,5%. Rentabilnost privrede Kantona Sarajevo u 2014. godini je bila veća za 11,9% u odnosu na godinu ranije, što nam ukazuje da se u 2014. godini povećala efikasnost korištenja sredstava, odnosno ostvarena je veća dobiti na istu količinu angažovanih sredstava kao i u 2013. godini. Akumulirana dobit po radniku je povećana za 62,4% u odnosu na 2013. godinu. U cilju adekvatne procjene i poduzimanja adekvatnih mjera radi donošenja ispravnih odluka o prioritetnim oblastima razvoja privrede, mjerama podsticaja i slično, treba naglasiti da, sa stanovišta finansijskih efekata poslovanja privrednih društava, četiri dominantne privredne oblasti su: trgovina, prerađivačka industrija, snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom i saobraćaj itd.

Tabela 30. Dominantne privredne djelatnosti u KS u 2014. godini					
Djelatnost	Prihod	Neto dobit	Gubitak	Zaposlenost	Kapital
Trgovina	62,9%	50,3%	33,4%	38,7%	19,0%
Prerađivačka industrija	12,4%	24,7%	14,7%	19,1%	15,5%
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom	10,5%	1,1%	10,4%	10,7%	38,9%
Saobraćaj, skladištenje i veze	5,5%	7,5%	25,7%	14,7%	12,8%

Izvor: AFIP

Iz navedenog tabelarnog prikaza uočljive su dominantne privredne oblasti koje učestvuju sa 91,3% u ukupnom prihodu privrede Kantona Sarajevo, 83,6% u neto dobiti, 83,2% u zaposlenosti, 86,2% u kapitalu.

Na osnovu statističkih i finansijskih pokazatelji AFIP-a, ostvareni rezultati privrednih kretanja ukazuju da je došlo do blagog zaustavljanja negativnih trendova iz kriznog perioda i početak stabilizacije, bez obzira što je još uvijek u nekim oblastima privrede iskazan negativan trend rasta.

Pokazatelji stanja	2014/2013
Indeks fizičkog obima industrijske proizvodnje	99,2
Indeks prosječnog broja zaposlenih	98,4
Indeks prosječne neto plaće	100,2
Indeks prosječnog broja nezaposlenih	98,5
Indeks izvoza	102,2
Indeks uvoza	104,2
Indeks ukupnog prihoda	106,2
Indeks ukupnog rashoda	106,0
Indeks neto dobiti	115,7
Indeks gubitka	107,2
Indeks akumulirane dobiti	167,2
Indeks akumuliranog gubitka	100,2

U nastavku teksta prezentiraćemo statističke i finansijske podatke AFIP-a, i Privredne komore Kantona Sarajevo:

„Javne finansije“

Ukupni javni prihodi Federacije BiH u 2014. godini iznosili su 6.600,5 miliona KM što je za 6,8% više u odnosu na 2013. godinu. Prihodi od poreza su povećani za 4,6%, neporezni prihodi bili su veći za 22%, dok su prihodi od doprinosa bili veći za 4% u odnosu na 2013. godinu. U strukturi poreznih prihoda od **indirektnih poreza** je prikupljeno 2.232,6 miliona KM ili 4,5% više u odnosu na 2013. godinu, dok je od **direktnih poreza** prikupljeno 515,4 miliona KM prihoda što je za 4,9% više.

„Cijene“

Cijene potrošačkih dobara u FBiH su u 2014. godini zabilježile pad od 0,7% u odnosu na godinu ranije, dok su cijene proizvođača industrijskih proizvoda u prosjeku bile manje za 1,3%. Privredna komora Kantona Sarajevo.

„Finansijski sektor „

U finansijskom sektoru Federacije BiH banke su ostvarile veću bilansnu sumu u odnosu na 2013. godinu za 4,7%, dok su mikrokreditne organizacije zabilježile pad bilansne sume od 5%. Ukupna premija osiguravajućih društava u 2014. godini bila je manja za 4,3% u odnosu na premiju iz 2013. godine.

„Direktna strana ulaganja“

Što se tiče direktnih stranih ulaganja u BiH ona su u periodu I-IX 2014. godini bila viša od ulaganja iz istog perioda 2013. godine i iznosila su ukupno 554,5 miliona KM.

„Industrija“

Industrijska proizvodnja u Kantonu Sarajevo je u 2014. godini bila manja za 0,8% od proizvodnje iz 2013. godine, na nivou FBiH ostvaren je isti nivo industrijske proizvodnje kao i godinu ranije, dok je u BiH ostvaren viši nivo industrijske proizvodnje za 0,2%.

„Građevinarstvo“

Vrijednost izvršenih građevinskih radova na području Federacije BiH bila je manja od vrijednosti ostvarene u 2013. godini za 7,3%.

„Unutrašnja trgovina“

U trgovini na malo (bez PDV-a) na području Kantona Sarajevo u 2014. godini ostvareno je za 4,2% više prometa u odnosu na 2013. godinu.

„Turizam“

Broj posjeta i noćenja turista u Kantonu Sarajevo smanjio se u odnosu na 2013. godinu za 5,8% odnosno 6,7%.

„Zaposlenost, nezaposlenost i plaće“

Broj zaposlenih u Kantonu Sarajevo u decembru 2014. godine iznosio je 125.512 i smanjen je za 1,6% u odnosu na decembar 2013. godine, dok je broj nezaposlenih smanjen za 1,5% i iznosio je 71.415. Iznos prosječne neto plaće u Kantonu Sarajevo u 2014. godini povećao se za 0,2% u odnosu na prosječnu neto plaću iz 2013. godine.

Odnos zaposlenih u privredi i neprivredi u KS je 51:49 procenata.

„Osnovni finansijski pokazatelji poslovanja privrede Kantona Sarajevo“

Ukupan broj pravnih lica u Kantonu Sarajevo koji su predali svoje bilansne obrasce iznosio je 6.345 i veći je za 2,3% u odnosu na broj pravnih lica iz 2013. godine. Prihodi koje su ostvarili ovi pravni subjekti u 2013. godini veći su od prihoda iz 2013. godine za 6,2%, a iznosili su 15.526 miliona KM. Istovremeno su povećani i rashodi za 6% a iznosili su 15.555 miliona KM. Ostvarena neto dobit iznosila je 574 miliona KM i veća je za 15,7%, dok su gubici iznosili 599 miliona KM što je za 7,2% više u poređenju sa 2013. godinom. Istovremeno je zabilježen rast akumulirane dobiti za 67,2% (20.941 hiljada KM) te pad akumuliranog gubitka za 12,5% (36.158 hiljada KM).

„Vanjskotrgovinska razmjena“

Negativni rezultati zabilježeni su u vanjskotrgovinskoj razmjeni Kantona Sarajevo sa svijetom. Izvoz Kantona Sarajevo iznosio je 984 miliona KM što je za 2,2% više u odnosu na 2013. godinu, ali se istovremeno povećao i uvoz za 4,2% te je iznosio 3.477 miliona KM. To je rezultiralo povećanjem deficita za 5% u odnosu na 2013. godinu, te je u 2014. godini iznosio 2.493 miliona KM.

III. OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA PRIVREDE KANTONA SARAJEVO ZA 2015/2016 GODINU

Analiza finansijskih rezultata poslovanja privrednih subjekata u Kantonu Sarajevo i Federaciji BiH u 2016. godini zasniva se na podacima Finansijsko-informatičke agencije (FIA).

Shodno navedenom u nastavku teksta prezentirani su svi statistički i finansijski podaci zasnovani na podacima Finansijsko-informatičke agencije (FIA) i Privredne komore Kantona Sarajevo.

U 2016. godini u Kantonu Sarajevo, Bilansu uspjeha o poslovanju predalo je 7.007 poslovnih subjekata od čega se na privredne subjekte odnosi 65,8% ili 4.611 firmi.

Djelatnost	2015	2016	2016/2015
A – Poljoprivreda, lov i šumarstvo	52	22	42,3
B - Ribarstvo	14	10	71,4
C - Rudarstvo	624	677	108,5
D – Prerađivačka industrija	49	48	98,0
E – Snabdijevanje el.en.gasom i vodom	36	33	91,7
F - Građevinarstvo	462	466	100,9
G - Trgovina	2.361	2.341	99,2
H - Ugostiteljstvo	275	280	101,8
I – Prijevoz, skladištenje i veze	262	288	109,9
J – Finansijsko posredovanje	426	446	104,7
Privreda	4.561	4.611	101,1
K – Poslovanje nekretninama	70	67	95,7
L – Javna uprava i odbrana	366	483	132,0
M - Obrazovanje	1063	1115	104,9
N – Zdravstvena i socijalna zaštita	336	388	115,5
O – Ostale javne, društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	319	343	107,5
X – Pogrešno unesena djelatnost	np	np	
Ukupno	6.715	7.007	104,3

Izvor: Bisnode

U navedenoj tabeli dat je pregled broja poslovnih subjekata po djelatnostima rada u KS koja su FIA-i predala obračune na obradu:

Elementi	Ukupno	Privreda	Učešće	Indeks	Indeks
	Kanton	Privreda	privrede	Ukupno KS	Privreda KS
	2016	KS 2016	u KS	2016/2015	2016/2015
Broj privrednih društava	7.007	4.611	65,8%	104,3	101,1
Ukupan prihod (mil.KM)	16.350	14.275	87,3%	98,9	98,2
Ukupni rashodi (mil.KM)	15.719	13.789	87,7%	101,4	100,1
Neto dobit za period (mil.KM)	961	700	72,8%	114,4	105,6
Gubitak za period (mil.KM)	507	402	79,3%	109,2	121,9
Akumulirana dobit (mil. KM)	4.021	3.136	78,0%	115,0	102,2
Gubitak iznad visine kapitala (mil.KM)	2.083	1.563	75,0%	108,8	107,1
Prosječan br.zaposlenih na osnovu sati rada	105.288	80.777	76,7%	102,7	102,8
Prosječan trošak za primanje zaposlenih po zaposleniku (KM)	29.051	18.562	63,9%	98,8	99,8

Izvor: Bisnode

U cilju boljeg sagledavanja posljedica koje je ostavila globalna ekonomska kriza na finansijsko poslovanje privrede Kantona Sarajevo, u narednoj tabeli prezentirani su finansijskih pokazatelja privrede KS za periodu 2009.-2016. kao i prosječne stope rasta za taj period:

Elementi									Ø
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2009-2016
Broj privrednih društava	4.224	4.190	3.815	4.115	4.216	4.220	4.561	4.611	1,3%
Ukupan prihod (mil.KM)	12.058	12.415	12.847	11.910	13.561	13.561	14.540	14.275	2,4%
Ukupni rashodi (mil.KM)	11.873	12.358	12.793	11.992	13.486	13.486	13.771	13.788	2,2%
Neto dobit za period (mil.KM)	546	475	468	330	420	420	663	700	3,6%
Gubitak za period (mil.KM)	407	459	388	409	342	342	330	402	-0,2%
Akumulirana dobit (mil.KM)	2.198	2.305	17	8	9	15	3.069	3.136	5,2%
Gubitak iznad visine kapitala (mil.KM)	263	418	320	429	541	621	1.460	1.563	28,9%
Prosječan br.zaposlenih na osnovu sati rada	77.990	76.002	73.279	64.935	65.598	64.272	78.592	80.777	0,5%

Izvor: Bisnode

„Iz tabele se vidi da je u 2016. godini 4.611 privrednih društava predalo svoje bilansne obrasce o poslovanju, što je u odnosu na godinu ranije više za 1,1% odnosno 50 privrednih društava, dok je u odnosu na 2009. godinu, koja označava početak ekonomske krize, broj predatih obrazaca poslovanja veći za 387 privrednih društava. Prosječne stope rasta ukazuju na povećanje prihoda, rashoda i neto dobiti u periodu 2009-2016. godine, ali i na negativan trend gubitaka. Prihodi su se od 2009. godine povećavali po prosječnoj stopi od 2,4%, a rashodi po stopi 2,2%. Istovremeno je neto dobit rasla po stopi od 3,6%, a gubici su se smanjivali po prosječnoj stopi od 0,2%.“

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA PRIVREDE KANTONA SARAJEVO ZA 2015/2016. GODINU

Prihodi

Elementi	Kanton Sarajevo (ukupno)	Privreda Kantona Sarajevo	Osnovne privredne djelatnosti										Ostale djelatnosti
			Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdjevanje el.en.gasom i	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. i veze	Finansijsko posredovanje	
Br.priv.društ.	7.007	4.611	22	10	677	48	33	466	2.341	280	288	446	2.396
Uk.prihod (mil.KM)	16.349,9	14.275,4	41,0	4,0	1.656,6	1.613,1	183,3	670,1	8.112,2	727,8	158,5	1.108,2	2.075,1
Učešće %		100,0	0,3	0,0	11,6	11,3	1,3	4,7	56,8	5,1	1,1	7,8	

Izvor: Bisnode

Ukupan prihod u Kantonu Sarajevo u 2016. godini niži je za 1,1% u odnosu na 2015. godinu. Ostvareni prihod je iznosio 16.349,9 miliona KM i manji je za 184,1 miliona. Istovremeno privreda KS ostvarila je ukupan prihod u iznosu od 14.275,4 miliona KM, što je za 264,8 miliona KM ili 1,8% manje u odnosu na 2015. godinu. Udio privrede u ukupnom prihodu KS iznosi 87,3%. S aspekta privrednih djelatnosti kao i prethodnih godina najveće učešće zadržala je djelatnost trgovine sa stopom učešća od 56,8% u ukupnom prihodu privrede Kantona, slijedi rudarstvo sa 11,6%, prerađivačka industrija sa 11,3%, te finansijsko posredovanje sa učešćem od 7,8%.

Rashodi

Ostvareni rashodi u KS po djelatnostima u 2016. godini (u milionima KM):

Elementi	Kanton Sarajevo	Ukupno privreda KS	Osnovne privredne djelatnosti										Ostale djelat.
			Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabd. el.en.gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. i veze	Finansijsko posredovanje	
Uk.rashod (mil.KM)	15.719,2	13.787,9	38,9	5,0	1.543,5	1.597,7	191,3	634,8	7.907,4	725,1	146,3	997,9	1.931,3
Učešće %		100,0	0,3	0,0	11,2	11,6	1,4	4,6	57,4	5,3	1,1	7,2	

Izvor: Bisnode

Udio privredne djelatnosti u ukupnim rashodima na nivou Kantona Sarajevo u 2016. godini iznose 87,7%, a u odnosu na 2015. godinu ukupni rashodi u segmentu privrede su veći za za 0,1%. Najveće učešće u rashodima privrede Kantona Sarajevo, kao i kod prihoda, ostvarila je djelatnost trgovine sa učešćem od 57,4% u ukupnim rashodima privrednih djelatnosti. Slijedi prerađivačka industrija sa 11,6%, te rudarstvo od 11,2%.

Neto dobit

Ostvareni neto dobiti u KS po djelatnostima u 2016. godini (u milionima KM):

Elementi	Kanton Sarajevo	Ukupna privreda KS	Osnovne privredne djelatnosti										Ostale djelat.
			Polj.lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka ind.	Snabdjevanje el.en.gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. i veze	Fin.posredovanje	
Neto dobit (mil.KM)	960,8	700,2	1,9	1,0	112,9	13,7	3,3	82,5	291,9	40,9	16,9	135,2	260,6
Učešće %		100,0	0,3	0,1	16,1	2,0	0,5	11,8	41,7	5,8	2,4	19,3	

Izvor: Bisnode

U Kantonu Sarajevo u 2016. godini ukupna neto dobit ostvarena je u iznosu od 960,8 miliona KM i veća je u odnosu na 2015. godinu za 120,8 miliona KM ili 14,4%, učešće privrede KS u ostvarenoj neto dobiti iznosi 700,2 miliona KM, što je više za 5,6% u odnosu na 2015. godinu. Najveću neto dobit ostvarile su kompanije iz oblasti trgovine, rudarstva, finansijskog posredovanja, građevinarstva itd.

Gubitak

Ostvareni gubici u KS po djelatnostima u 2015. godini (u milionima KM):

Elementi	Kanton Sarajevo	Privreda KS	Osnovne privredne djelatnosti										Ostale djelatnosti
			Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Rudarstvo	Prerađivačka industrija	Snabdjevanje el.en.gasom i vodom	Građevinarstvo	Trgovina-ukupno	Ugostiteljstvo	Saobraćaj sklad. i veze	Finansijsko posredovanje	
Gubitak (mil.KM)	507,1	401,8	0,1	0,1	24,1	4,4	16,6	77,4	133,2	62,1	44,1	39,7	105,3
Učešće %		100,0	0,0	0,0	6,0	1,1	4,1	19,3	33,2	15,5	11,0	9,9	

Izvor: Bisnode

U Kantonu Sarajevo ukupni gubitak ostvaren u 2016. godini iznosio 9,2% u odnosu na 2015. godinu. Gubici ostvareni u privredi Kantona Sarajevo veći su za 21,9% u odnosu na 2015. godinu. Najveće gubitke u privredi ostvarila je oblast trgovine sa učešćem od 33,2% ukupnih gubitaka

ostvarenih u privredi Kantona Sarajevo, a slijedi građevinarstvo sa učešćem od 19,3%, ugostiteljstvo sa učešćem od 15,5%, saobraćaj, skladištenje i veze sa učešćem od 11%, itd.

Učešće privrednih djelatnosti Kantona Sarajevo u osnovnim pokazateljima poslovanja:

Privredne djelatnosti			Gubitak		Akumulirana dobit	Gubitak iznad visine kapitala	Prosječan br.zaposlenih na osnovu sati rada	Prosječni trošak za primanja zaposlenih po zaposleniku
	Prihodi	Rashodi	Neto dobit	za period				
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	0,3%	0,3%	0,3%	0,0%	0,1%	0,1%	0,8%	9,2%
Ribarstvo	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,2%	1,2%	0,1%	9,4%
Rudarstvo	11,6%	11,2%	16,1%	6,0%	17,1%	46,1%	16,2%	8,5%
Prerađivačka industrija	11,3%	11,6%	2,0%	1,1%	7,0%	4,7%	6,8%	16,3%
Snabdijevanje el.en.,gasom i vodom	1,3%	1,4%	0,5%	4,1%	1,2%	4,7%	3,2%	10,2%
Građevinarstvo	4,7%	4,6%	11,8%	19,3%	8,0%	36,7%	8,2%	7,7%
Trgovina	56,8%	57,3%	41,7%	33,2%	39,6%	78,3%	35,2%	8,3%
Ugostiteljstvo	5,1%	5,3%	5,8%	15,4%	7,4%	46,0%	13,5%	10,7%
Saobraćaj, skladištenje i veze	1,1%	1,1%	2,4%	11,0%	2,4%	10,3%	4,2%	5,7%
Finansijsko posredovanje	7,8%	7,2%	19,3%	9,9%	16,9%	23,8%	12,0%	13,9%
Privreda ukupno	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Efikasnost poslovanja privrede Kantona Sarajevo u 2016. godini može se sagledati na osnovu izvedenih rezultata poslovanja:

POKAZATELJI	Privreda Kantona Sarajevo		
	2015	2016	Indeks 2016/2015
Pokazatelji ekonomičnosti			
Koef.ekonomičnosti ukupnog poslovanja (prihodi/rashodi)	1,0558	1,0353	98,1
Pokazatelji rentabilnosti			
Odnos neto dobiti i stalnih sredstava	4,91%	5,10%	103,9
Pokazatelji finansijske stabilnosti i likvidnosti			
Učešće stalnih sredstava u poslovnim sredstvima	64,45%	64,52%	100,1
Pokazatelji likvidnosti			
Koef.tekuće likvidnosti (tekuća sredstava/kratkoročne obaveze)	1,21	1,15	95,0
Koef.finansijske stabilnosti (stalna sredstva/kapital+dugoročne obaveze)	0,93	0,95	102,2

Izvor: Bisnode

„Ekonomičnost ukupnog poslovanja privrede Kantona Sarajevo u 2016. godini ostvarena je sa koeficijentom 1,0353, što je u odnosu na 2015. godinu nešto slabije (1,0558), ali po ovom pokazatelju uspješnosti poslovanja može se reći da privreda ostvaruje dobit. Sveukupna rentabilnost privrede Kantona Sarajevo u 2016. godini je bila veća za 3,9% u odnosu na godinu ranije. To znači da se u 2016. godini povećala efikasnost korištenja sredstava, odnosno ostvareno je više dobiti na istu količinu angažovanih sredstava kao i u 2015. godini. Angažovanost stalnih sredstava za potrebe poslovanja u 2016. godini neznatno se povećala za 0,1% u odnosu na 2015. godinu, dok se likvidnost preduzeća smanjila za 5%. Sa koeficijentom tekuće likvidnosti od 1,15 preduzeća su na granici mogućnosti izmirivanja svojih obaveza. Koeficijent finansijske stabilnosti se povećao za 2,2% u odnosu na 2015. godinu (0,95) što se može ocijeniti negativnim jer utiče na manju raspoloživost likvidne kratkoročne imovine za podmirenje tekućih obaveza. Radi donošenja ispravnih odluka o prioritarnim oblastima razvoja privrede, mjerama podsticaja i slično, treba naglasiti da, sa stanovišta finansijskih efekata poslovanja privrednih društava, pet dominantnih

privrednih oblasti su: trgovina, rudarstvo, prerađivačka industrija, građevinarstvo i finansijsko posredovanje. Ovih pet oblasti učestvuju sa 92,2% u ukupnom prihodu privrede Kantona Sarajevo, 90,9% u neto dobiti, 78,4% u zaposlenosti, 73,5% u kapitalu.“

To najbolje ilustruje sljedeći pregled:

Djelatnost	Prihod	Neto dobit	Gubitak	Zaposlenost	Kapital
Trgovina	56,8%	41,7%	33,2%	35,2%	17,5%
Rudarstvo	11,6%	16,1%	6,0%	16,2%	13,8%
Prerađivačka industrija	11,3%	2,0%	1,1%	6,8%	26,5%
Građevinarstvo	4,7%	11,8%	19,3%	8,2%	3,3%
Finansijsko posredovanje	7,8%	19,3%	9,9%	12,0%	12,4%
UKUPNO	92,2%	90,9%	69,5%	78,4%	73,5%

Izvor: Bisnode

Na osnovu indikatora i pokazatelja za Kanton Sarajevo u 2016. godini vidljivo je došlo do određenog napretka, kao i poboljšanja poslovnog ambijenta čemu svjedoče povećanje zaposlenosti, obima usluga, rast prometa u trgovini, ali i posebno pozitivni trendovi u turizmu i građevinarstvu.

Unatoč pozitivnim trendovima privrednih kretanja u Kantonu Sarajevo, u protekloj godini, još uvijek su prisutni nepovoljni efekti prouzročeni ekonomskom krizom iz 2009. godine, kao što su pad industrijske proizvodnje, visoka stopa nezaposlenosti, te negativan bilans robnog prometa sa inostranstvom.

To nam potvrđuje da izvršni i zakonodavni organi, kao i druge institucije i organizacije u čijoj je nadležnosti privredna problematika, trebaju obezbijediti zajedničku i koordiniranu aktivnost u rješavanju ključnih problema u poslovanju privrede.